

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК РОЗВІДУВАЛЬНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

В даній роботі проаналізовані особливості забезпечення військ розвідувальною інформацією, відмічено, що для успішного ведення сучасного бою необхідно, насамперед, знати противника, його сили, засоби і характер дій. Для забезпечення цими даними командирів і штабів усіх ступенів існує вид бойового забезпечення дій військ – розвідка та її важливіша складова - розвідувально-інформаційна робота. Досвід ведення бойових дій свідчить, що тільки там, де розвідка ведеться активно і цілеспрямовано, бойові завдання вирішуються успішно і з найменшими втратами. Навпаки, погано організована розвідка завжди була головною причиною невдалого виконання бойових завдань. Сучасний бойовий досвід військ свідчить, що у теперішній час значно виріс обсяг завдань, які вирішує розвідка. Натомість, терміни їх виконання суттєво скоротилися. Підвищилися вимоги щодо часу передавання даних і точності визначення координат об'єктів противника. В роботі відмічено, що розвідувально-інформаційна робота включає в себе організацію, збір, обробку розвідувальних відомостей, своєчасну доповідь їх командирів, старшому начальнику і доведення необхідних даних до начальників родів військ і служб, командирів (штабів) підлеглих, взаємодіючих підрозділів і сусідів. Для прийняття рішення командирами підрозділів на ведення бойових дій їм потрібно мати розвідувальне донесення, де сформульовані висновки з оцінювання сучасного противника в реальному часі. Відмічено, що сьогодні саме організація розвідувально-інформаційної роботи стає найвагомішою складовою в розвідувальному забезпеченні підрозділів у сучасному бою, тому розвідники первинної ланки повинні мати високий рівень знань та навичок сучасної методики організації розвідувально-інформаційної роботи в підрозділах. Аналіз бойових дій на Сході України свідчить, що на успіх у бою впливає перш за все ступінь точності та достовірності інформації про противника, а також своєчасна доповідь про ймовірності прогнозованих його дій.

Ключові слова: розвідувальна інформація, сучасний бій, прогнозовані дії, методика, розвідники, координати, роди військ, досвід, достовірність, бойові дії.

Вступ. На теперішній час розвідка являє собою чи не найважливіший елемент державного функціонування, що дозволяє керівництву країни отримати інформацію найвищої цінності та обрати найбільш вдалий вектор подальших дій. Дивлячись на найпотужніших гравців світової арени сучасності, можна із впевненістю сказати, що потужна і авторитетна розвідка є сталим і незмінним атрибутом розвинених держав [1]. Не є винятком і країни європейського континенту, чиї розвідки мають коріння ще з часів Середньовіччя та на сьогодні мають доволі розгалужену структуру та різноманітний функціонал. Говорячи про країни, що стабільно посідають найвищі щаблі у світових рейтингах з економічного розвитку, з європейських держав на думку одразу спадає Німеччина, що є одним з безапеляційних лідерів у міжнародному політикумі. Проте, говорячи про причини такого небувалого розвитку, варто відзначити не лише такі фактори успіху, як освіту, дієві органи державної влади та згуртованість суспільства, а й надзвичайно ефективні розвідувальні органи, що виконують свої функції одразу на кількох невидимих фронтах. У Збройних силах, як відомо, органи розвідки відомості про противника добувають по крихтах, частинах, у різний час і в найрізноманітніших обставинах [2]. Нерідко інформація про один й той самий об'єкт, що добута різними органами розвідки або отримана з різних джерел одночасно, є суперечливою. Командирів ж завжди необхідно мати повну уяву про силу противника, його реальне положення, стан і наміри. Для цього необхідно всю інформацію, яка добута розвідкою й отримана від різних джерел (підлеглих командирів,

штабів, сусідів тощо), зібрати, вивчити, проаналізувати й узагальнити. Тільки на підставі всебічного аналізу всіх відомостей можна зробити обґрунтовані висновки про противника і забезпечити вірне прийняття рішення командиром на ведення бойових дій, які гарантують успіх у сучасному бою. Таким чином, для наукової організації розвідувально-інформаційної роботи в підрозділах необхідно: мати знання з фундаментальних основ інформаційної роботи та її складових; знання щодо організації інформаційної роботи в підрозділі; знання основ інформаційної роботи в загальновійськовому підрозділі; знання порядку і правил збору, обробки, аналізу розвідувальних відомостей та розробки звітних інформаційних документів із розвідки; знання методики з оцінювання противника [3].

Аналіз останніх досліджень. Аналіз публікацій в області організації розвідувально-інформаційної діяльності, методики оцінки противника у сучасному бою викладено у багатьох літературних джерелах [1 - 3]. Розкриття основ та особливостей забезпечення військ розвідувальною інформацією викладено у Військовому стандарті 01.101.001. Видання 2. Воєнна розвідка. Терміни та визначення. – К.: Міністерство оборони України. [8 - 9] Основні положення про організацію розвідувально-інформаційної роботи в підрозділах та військових частинах викладені у низки керівних документів, а саме у Бойовому статуті механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Ч. II (батальйон, рота)/ затвердженого наказом командувача СВ ЗС України від 30.12. 2016 № 605. – 315 с.; Бойовому статуті механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Ч. III (взвод, відділення, екіпаж)/ затвердженого наказом командувача СВ ЗС України від 25.05.2016 № 238. – 296 с.; Настанові з тактичної розвідки/ Командування СВ ЗС України. – Київ : МОУ, 2017. – 127 с. Все це дає можливість оволодіння фундаментальними основами забезпечення військ розвідувальною інформацією та дозволяє розвідникам первинної ланки оволодіти сучасною методикою збору, обробки та підготовки розвідувальної інформації для командирів та штабів [4 - 7].

Мета статті. Метою роботи є аналіз особливостей забезпечення військ розвідувальною інформацією для удосконалення порядку організації розвідувально-інформаційної роботи командирами військових частин і підрозділів в сучасному бою, проведення її у відповідності до вимог керівних документів. Тому, що на сьогоднішній день перемога у сучасному бою неможлива без правильної організації розвідки, особливо з використанням новітніх технологій, безпілотних літальних апаратів та інших технічних засобів розвідки. [4]

Виклад основного матеріалу. На думку військових фахівців, сутність інформаційної роботи полягає у опрацюванні та своєчасному наданні інформації про противника та місцевість командирам. Від правильної організації інформаційної роботи багато в чому залежить об'єктивність оцінювання противника і місцевості в районі майбутніх дій. Оперативно зібрана, оброблена і доведена інформація про противника та місцевість дозволяють командирові приймати правильні рішення та ефективно використовувати наявні сили та засоби. Інформаційний документ є кінцевим результатом інформаційної роботи, він містить проаналізовані та узагальнені дані щодо поставленого розвідувального завдання, викладені за визначений термін часу, в установлених обсязі та формі. Інформаційний документ у визначеній формі доводиться до споживача [5]. Споживач (розвідувальної інформації) – визначена законом, нормативно-правовим актом посадова особа, підрозділ, частина, установа, орган державного або військового управління, який використовує розвідувальну інформацію для прийняття управлінських рішень або виконання поставлених перед ним завдань в інтересах забезпечення національної безпеки держави. Іншими словами, інформаційна робота полягає у зборі, обробці розвідувальних відомостей та своєчасній доповіді їх командирові, старшому начальнику, а також доведенні необхідних даних до начальників родів військ і служб, командирів (штабів) підлеглих, взаємодіючих підрозділів і сусідів [6.] Основними принципами інформаційної роботи є: принцип конкретності, який означає, що інформаційна робота ведеться суто на основі розвідувальних завдань, які поставлені певним виконавцям, кожний інформаційний документ висвітлює конкретну тему; принцип реальності означає, що інформаційна робота будується відповідно до розумно вибраних напрямків, вони повністю забезпечені ресурсами, а цілі є досяжними; принцип

контрольованості означає, що хід обробки інформації, а значить і процес реалізації поставлених цілей інформаційної роботи, повинен постійно знаходитись у полі зору як керівників, так і безпосередньо виконавців на всіх етапах. Загальні вимоги до інформаційної роботи формуються на основі таких принципів як: цілеспрямованість інформаційної роботи, що полягає в першочерговому зборі, опрацюванні і доповіді (доведенні) тих розвідувальних відомостей, які в даній обстановці є найбільш важливими; активність інформаційної роботи, що полягає в наполегливому прагненні всіх посадових осіб у будь-якій обстановці зібрати необхідні розвідувальні відомості, обробити їх, доповісти командуванню (у вищій штаб), а також довести до всіх зацікавлених посадових осіб; об'єктивність інформаційної роботи, що полягає в ретельному і всебічному вивченні змісту всіх розвідувальних відомостей, а також обставин, джерел і часу їх добування, для того щоб виявити правильне положення, стан і характер дій противника [7].

Органи розвідки добувають необхідну командирську інформацію про противника, яка повинна пройти певну обробку та перевірку до моменту прийняття рішення командиром на ведення бойових дій. Розвідувальним підрозділам досить рідко вдається одержати повні відомості про склад противника, його засоби масового ураження, елементи високоточної зброї, замисли застосування засобів ураження, морально-психологічний стан його особового складу, боєздатність його підрозділів (військових частин, з'єднань) тощо. Таким чином, на даному етапі циклу інформаційної роботи від органу розвідки до командира підрозділу надходять розвідувальні матеріали [8]. Розвідувальні матеріали – необроблені, але документально зафіксовані первинні результати добування розвідувальної інформації, що містять розвідувальні ознаки, як правило, в неявному вигляді і тому не можуть бути використані без первинної обробки. Розвідувальна ознака – характеристика (параметр) об'єкта розвідки, яку (який) можна визначити (виміряти) і використовувати для розпізнавання об'єкта розвідки, визначення його стану, характеру діяльності, а також прогнозування напряму розвитку подій (явищ). Їх прийнято ділити на розпізнавальні й тактичні. Розпізнавальні ознаки це тип, призначення об'єкта розвідки його належність. Тактичні ознаки це зовнішній вигляд, конструктивні особливості, кольори, форма об'єктів розвідки. Розвідники повинні добре знати і швидко розрізнити саме розпізнавальні ознаки. Особливістю якісної організації розвідувально-інформаційної роботи є безпомилкове визначення тактичних розвідувальних ознак противника, таких як бойовий склад, організація, тактика дій і намір противника все це використовується командирами при аналізі розвідувальних відомостей. При цьому слід мати на увазі, що противник буде прагнути маскуванню, дезінформацією, оманними діями приховати дійсне положення своїх об'єктів (цілей), свою діяльність і наміри. Тільки наявність декількох ознак дає можливість зробити правильний висновок про об'єкт розвідки і дозволить командирам прийняти правильне рішення на ведення сучасного бою. До об'єктів розвідки належать: війська у районах розташування (зосередження, під час пересування, на вихідних, стартових, вогневих позиціях); аеродроми, військово-морські та військово-повітряні бази, військові кораблі; пункти управління, вузли зв'язку; радіотехнічні системи виявлення, наведення та управління зброєю; органи тилу; вузли шляхів, мости та гідротехнічні споруди, трубопроводи; підприємства, які пов'язані з виробництвом військової продукції [9]. Об'єкти розвідки класифікуються так: за роллю у збройній боротьбі; за ступенем впливу на хід бойових дій; за структурою і кількістю елементів; за характером виявлення; за належністю; за характером розташування; за розміром; за ступенем рухомості. Розвідувальна інформація до командирів доходить у формі усної доповіді, донесення по радіо, письмово або графічного матеріалу, за допомогою всіх можливих засобів зв'язку, головне щоб вона була повною, вірною і своєчасною, за допомогою якої можна визначити склад об'єкта розвідки, його стан, місце знаходження та характеристики його діяльності. Джерелом розвідки прийнято називати особовий склад військ противника і його дії, що можуть спостерігатися нашими органами розвідки, а також полонені, перебіжчики, захоплені документи; працюючі радіоелектронні засоби; предмети озброєння і бойової техніки противника, осколки снарядів, бомб та ракет; райони, заражені радіоактивними й отруйними речовинами, а також органи розвідки,

підлеглі, взаємодіючі і сусідні командири підрозділів (штаби) і вищий штаб, від яких інформація про противника надходить командирові (до штабу) підрозділу, а також місцеві жителі й особовий склад своїх військ, що знаходився на території противника, бачив його своїми очима або чув про нього [10, 14]. За ступенем надійності джерело розвідувальної інформації прийнято поділяти як: надійне; достатньо надійне; сумнівне; ненадійне; з невизначеною надійністю. Надійне джерело розвідувальної інформації – перевірене джерело, яке неодноразово використовувалось, а інформація, яка від нього надходила, за ступенем достовірності була не нижче, ніж достовірною. Достатньо надійне джерело розвідувальної інформації – перевірене джерело, яке неодноразово використовувалось, а інформація, яка від нього надходила, за ступенем достовірності була не нижче, ніж ймовірна. Сумнівне джерело розвідувальної інформації – джерело, яке використовувалось раніше, але інформація, яка від нього надходила, за ступенем достовірності була сумнівною, а інколи й недостовірною. Ненадійне джерело розвідувальної інформації – джерело, інформація від якого в значній кількості випадків за ступенем достовірності була недостовірною або містила дезінформацію. Джерело розвідувальної інформації з невизначеною надійністю – джерело, яке раніше не використовувалось і надійність якого не може бути визначена до перевірки інформації, що від нього надійшла. Розвідувальна інформація складається з розвідувальних відомостей та розвідувальних даних [11, 15]. Для перетворення розвідувальної інформації в розвідувальні відомості проводиться первинна обробка цієї інформації, перевірка на відповідність визначеним вимогам та придатність для подальшого використання. Для перетворення розвідувальних відомостей у розвідувальні дані вони підлягають додатковій обробці обов'язково старшим командиром, з подальшим додатковим аналізом у вищому штабі.

Висновки та напрямки подальших досліджень. Таким чином, в результаті аналізу організації розвідувально-інформаційної роботи підрозділів у сучасному бою при веденні повномасштабної війни Росії в Україні і збройних конфліктів сучасності, встановлено, що одним із ключових моментів в обробці розвідувальних відомостей (матеріалів) є їх аналіз. В інформаційній роботі під аналізом (грец. analysis – розкладання, розчленування, розбір) розуміється метод дослідження, сутність якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки або практично розчленовується на елементи, кожний із яких потім досліджується окремо як частина цього цілого. Призначення аналізу полягає в тому, щоб відокремити суттєве від несуттєвого, звести складне до більш простого [12]. За результатами проведеного аналізу розвідувальні відомості перетворюються в розвідувальні дані та класифікуються: за достовірністю, важливістю, терміновістю, повнотою та за ступенем достовірності. Вони поділяються на достовірні, ймовірні, сумнівні і недостовірні. Отже, задача всіх офіцерів, що обробляють (узагальнюють) розвідувальні відомості, полягає в тім, щоб шляхом вивчення, аналізу і зіставлення окремих, розрізнених, неповних, нерідко суперечливих даних (фактів) робити обґрунтовані висновки, що розкривають реальну картину сучасної обстановки, з визначенням змісту проведених противником заходів і його замислу [13]. Оброблені розвідувальні відомості з висновками (прийнятими інформаційними рішеннями) щодо даного питання чи об'єкта та оформлені певним документом прийнято використовувати командирами для прийняття рішення на ведення сучасного бою. Для підвищення ефективності в організації розвідувально-інформаційної роботи підрозділів необхідно виключити прояви суб'єктивізму, ігнорування уривчастих або навіть самих незначних розвідувальних відомостей, що може призвести до прорахунків під час оцінювання противника, звести нанівець успішну діяльність розвідувальних підрозділів (органів) й ускладнити виконання бойового завдання. Таким чином, розвідувально-інформаційна робота в тактичній розвідці – це діяльність органів розвідки щодо забезпечення посадових осіб даними, які необхідні для вирішення покладених на них завдань. Збір, обробка, використання та доведення інформації про противника є невід'ємним елементом успішного ведення сучасного бою.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Війна в Україні: розвідка Британії розкрила ключовий у найближчий час фактор. <https://www.unian.ua/war/viyuna-rosiji-proti-ukrajini>
2. Тактика в бойових прикладах навч.-метод. посіб./колектив авторів; за заг. ред. А. М. Сиротенка. – К. : НУОУ ім. І. Черняхівського, 2017. – 140 с.
3. "Ситуація бентежна": у ГУР назвали єдиний безпечний варіант для росіян в Криму. Анжеліка Байбак 17:29, 27 вересня 2023 р. https://24tv.ua/chornomorskiy-flot-sevastopoli-vibuhi-rozvidtsi-dali-poradu-rosiyanam_n2400724.
4. Левченко О. В. Методика оцінки противника у бою : навчальний посібник/ О. В. Левченко. – К. : НАОУ, 2021. – 76 с.
5. Війна Росії проти України. 27.09.2023 р. <https://www.dw.com/uk/viina-rosii-proty-ukrainy/t-608993214>.
6. Тактична розвідка в бойових прикладах за досвідом проведення АТО: посібник. – Київ : МОУ ГУР, 2017. – 160 с.
7. Війна Росії з України з Україною. Матеріали по темі. https://lb.ua/tag/13406_viyuna_z_rosiieyu
8. Методичні рекомендації з розробки розвідувальних оцінок (за стандартами провідних країн-членів НАТО). – К. : ГУР МО України, 2018. – 118 с.
9. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навчальний посібник. – К. : Університет "Україна", 2014. – 417 с.
10. Процеси розвідувальної діяльності. Стандарт НАТО. Союзницька об'єднана настанова АJP–2.1 (видання В, варіант 1)/ Управління стандартизації НАТО, 2016. – 80 с.
11. Російське вторгнення в Україну (з 2022). <https://uk.wikipedia.org/wiki>
12. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Ч. II (батальйон, рота)/ затверджений наказом командувача СВ ЗС України від 30.12. 2016 № 605. – 315 с.
13. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Ч. III (взвод, відділення, екіпаж)/ затверджений наказом командувача СВ ЗС України від 25.05.2016 № 238. – 296 с.
14. Настанова з тактичної розвідки/ Командування СВ ЗС України. – Київ : МОУ, 2017. – 127 с.
15. Левченко О.В., Віннік В.В., Устименко О.В. Розвідка та іноземні армії. Навчальний посібник. – Житомир, ЖВІ, 2019.- 126 с.
16. Військовий стандарт 01.101.004. Видання 2. Воєнна розвідка. Розвідувально-інформаційна діяльність. Терміни та визначення. – К. : Міністерство оборони України, 2015. – 26 с.

REFERENCES:

1. The war in Ukraine: British intelligence revealed a key factor in the near future. <https://www.unian.ua/war/viyuna-rosiji-proti-ukrajini>
2. Tactics in combat examples of training methods. manual/team of authors; in general ed. A. M. Syrotenko. – K.: NUOU named after I. Chernyakhovsky, 2017. – 140 p.
3. "The situation is embarrassing": the GUR named the only safe option for Russians in Crimea. Anzhelika Baibak 17:29, September 27, 2023 https://24tv.ua/chornomorskiy-flot-sevastopoli-vibuhi-rozvidtsi-dali-poradu-rosiyanam_n2400724
4. O. V. Levchenko. Techniques for assessing the enemy in battle: study guide/ O. V. Levchenko. - K.: NAOU, 2021. - 76 p.
5. Russia's war against Ukraine. 09/27/2023 <https://www.dw.com/uk/viina-rosii-proty-ukrainy/t-608993214>.
6. Tactical reconnaissance in combat examples based on the experience of ATO: manual – Kyiv: MOU HUR, 2017. – 160 p.
7. Russia's war with Ukraine against Ukraine. Materials on the topic. https://lb.ua/tag/13406_viyuna_z_rosiieyu
8. Methodological recommendations for the development of intelligence assessments (according to the standards of leading NATO member countries). - K.: GUR Ministry of Defense of Ukraine, 2018. - 118 p.
9. Varenko V. M. Information and analytical activity: study guide. - K.: "Ukraine" University, 2014. - 417 p.
10. Intelligence activity processes. NATO standard. Allied Joint Instruction AJP–2.1 (edition B, version 1)/ NATO Standardization Office, 2016. – 80 p.

11. Russian invasion of Ukraine (from 2022). <https://uk.wikipedia.org/wiki>
12. Combat statute of the mechanized and tank troops of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine. Part II (battalion, company)/ approved by the order of the Commander of the Armed Forces of Ukraine dated 30.12. 2016 No. 605. – 315 p.
13. Combat statute of the mechanized and tank troops of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine. Part III (platoon, detachment, crew)/ approved by the order of the Commander of the Armed Forces of Ukraine dated 05.25.2016 No. 238. – 296 p.
14. Instruction on tactical intelligence/ Command of the Defense Forces of Ukraine. - Kyiv: MOU, 2017. - 127 p.
15. Levchenko O.V., Vinnik V.V., Ustylenko O.V. Intelligence and foreign armies. Tutorial. - Zhytomyr, ZVI, 2019. - 126 p.

Ph.D. Mamich V.V. Ph.D. Maksimenko Yu.A., Sharshatkin D.Y., Malyaganov V.V., Karol D. A.

FEATURES OF PROVIDING TROOPS WITH INTELLIGENCE INFORMATION

This paper analyzes the features of providing troops with intelligence information, it is noted that for the successful conduct of a modern battle, it is necessary, first of all, to know the enemy, his forces, means and nature of actions. In order to provide commanders and staffs of all levels with this data, there is a type of combat support for military actions - intelligence and its most important component - intelligence and information work. The experience of conducting military operations shows that only where reconnaissance is conducted actively and purposefully, combat tasks are solved successfully and with the least losses. On the contrary, poorly organized intelligence has always been the main reason for the failure of combat missions. The modern combat experience of the troops shows that nowadays the volume of tasks solved by intelligence has grown significantly. On the other hand, the terms of their implementation have significantly shortened. The requirements for the time of data transmission and the accuracy of determining the coordinates of enemy objects have increased. It is noted in the work that intelligence and information work includes the organization, collection, processing of intelligence information, timely reporting to the commander, senior commander, and delivery of the necessary data to the heads of military branches and services, commanders (staffs) of subordinate, interacting units and neighbors. In order for unit commanders to make a decision on the conduct of hostilities, they need to have an intelligence report, which formulates conclusions based on the assessment of the modern enemy in real time. It was noted that today it is the organization of intelligence and information work that is becoming the most important component in the intelligence support of units in a modern battle, therefore primary-level scouts must have a high level of knowledge and skills of modern methods of organization of intelligence and information work in units. The analysis of hostilities in the East of Ukraine shows that success in battle is primarily influenced by the degree of accuracy and reliability of information about the enemy, as well as a timely report on the probabilities of his predicted actions.

Key words: intelligence information, modern combat, predicted actions, technique, scouts, coordinates, types of troops, experience, reliability, combat operations.

Стаття не містить відомостей, що розкривають державну таємницю та службову інформацію. Автори надають дозвіл на перевірку праці відповідальними особами, призначеними для перевірки праць на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень. Автори гарантують, що ними одержано всі необхідні дозволи на використання у цій статті матеріалів, що охороняються авторським правом. Автори гарантують, що ця стаття раніше не публікувалась і не подавалась до інших видань”.